

*Д. Шпедько,
студентка,
О. Кравець,
кандидат. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ДНЗ

Якість дошкільної освіти неможлива без пошуку та впровадження інноваційних моделей життєдіяльності дітей. Сучасність вимагає відповідності змісту освіти життєвим потребам. Вивчення англійської мови з дошкільниками має свої специфічні сторони, але є результативним за умови виконання законів ефективного вивчення іноземної мови. Освітня лінія «Іноземна мова» входить до варіативної частини Базового компоненту дошкільної освіти в Україні. Іноземна мова в освіті дошкільників розглядається як засіб розвитку, виховання та особистісного становлення дитини; засобом соціалізації. Вивчення іноземної мови дошкільниками, яка не лише озброює дітей основами іншомовного спілкування, а є дієвим засобом розвитку, виховання, особистісного становлення дитини.

На заняттях з іноземної мови діти повинні постійно перебувати в умовах уявної мовної ігрової ситуації. Важливо використовувати форми і методи, які базуються на різноманітних компонентах ігрової діяльності. Дидактична гра виступає провідним методом розвитку іншомовного мовлення дітей дошкільного віку.

За теорією діяльності обґрунтованої Л. Виготським, П. Гальперінім, О. Запорожцем, О. Леонтьєвим, у діяльності виділяють три взаємопов'язані складові: мотив, мету та виконання. Вивчаючи з дітьми іноземну мову, учитель обов'язково мотивує мовленнєву діяльність. Діяльність стає можливою лише тоді, коли є розуміння мети, яке породжується мотивом. А сам мотив залежить від потреби розмовляти іноземною мовою. Нажаль, така потреба у дошкільників відсутня. Тому їй необхідно поєднати іншомовну мовленнєву діяльність із пізнавальною та ігровою, які є «рідними» видами діяльності дитини дошкільного віку. В дошкільному віці провідною діяльністю є гра (і саме сюжетно-рольова), яка на кожному етапі дошкільного віку визначає особистісне становлення, всередині якої виникають новоутворення та передумови для зародження наступних видів діяльності.

В сучасному розумінні гра – це форма діяльності в умовних ситуаціях, яка направлена на засвоєння суспільного досвіду. Встановлено, що формування особистості відбувається завдяки грі. В грі дитина відчуває себе активним діячем, який постійно знаходить і відкриває для себе щось нове в навколишньому світі, і таким чином входить у цей світ, залучається до оточуючого його життя. Щоб відчувати себе комфортно, спокійно і впевнено, кожна дитина має навчитися встановлювати зв'язки з однолітками та дорослими людьми, спілкуючись з ними в різноманітних життєвих ситуаціях.

Подібне спільне проведення часу допомагає дітям швидше адаптуватися в новій обстановці, знайти друзів, приміряти на себе нові образи. Рольові ігри в дитячому садку так само можуть мати як побутовий характер, так і казковий. Найчастіше малюки грають в «родину» і «лікарню», самотійно розподіляючи ролі, що допомагає вихователю безпомилково визначити лідерів і менш активних дітей в групі. Гра відіграє роль у розвитку мовлення старшого дошкільника: ігровий сюжет потребує мовленнєвого спілкування, вміння висловлюватися, обґрунтовувати думки, звертатися з пропозиціями, проханнями, вибаченнями, здатності інтонувати мову різних персонажів.

Саме сюжетно-рольова гра має найбільший потенціал для творчого та особистісного розвитку дитини, в ній діти засвоюють правила комунікативної поведінки, спрямованої на партнерів у спільній діяльності; вчаться взаємодіяти з однолітками, розв'язувати комунікативні завдання. В сюжетно-рольовій грі проявляються та розвиваються новоутворення дошкільного дитинства: психічні процеси, здатність до самотійної діяльності, елементи довільної поведінки, вміння підпорядковувати свої бажання логіці сюжету та правилам гри, засвоєння норм суспільної поведінки та опанування правил партнерської взаємодії.

Для залучення всіх малюків в процес гри педагоги часто використовують сюжети улюблених казок, показуючи їх за ролями. Так само однією з дуже цікавих і корисних є гра «Царівна-несміяна»: з допомогою лічилки обирають царівна і цар Берендей, інші діти по черзі намагаються розсмішити Несміяну, найкращий гравець визначається царем і отримує заздалегідь підготовлений приз. Надалі можна помінятися ролями. Ця гра не тільки розважить маляти, але й допоможе розкрити їх таланти та акторські здібності.

Рольові ігри для дітей дошкільного віку носять вже більш серйозний і деталізований характер. Сюжети стають розгорнутими, і малюки частіше вносять свої пропозиції для їх розвитку. У цьому віці казки можна відтворювати за ролями, читаючи книги, стимулюючи малюка до навчання і вдосконалюючи техніку читання. Життєві ж гри дошкільнят поєднують в собі вже кілька сюжетів: гра в «родину» включає в себе поїздки в лікарню, кафе, школу та інші відомі малюкам установи.

Діалоги дітей теж стають більш змістовними, з них батьки можуть отримати море інформації про свого малюка і деє, можливо, змінити свою поведінку, адже в грі малюки відображають своє бачення навколишнього світу, в тому числі і своєї сім'ї

У вітчизняній науці та практиці за останні роки накопичено позитивний досвід використання навчально-рольових ігор у різноманітних ланках системи підготовки кадрів (О.Ф. Волобуєва, А.М. Воробйов, П.М. Городов, В.А. Губін, О.І. Гуськов, В.П. Давидов, М.С. Кравчук, В.Д. Лопатка, Т.І. Олійник, О.Б. Тернопольський, О.В. Торічний та ін.). Таким чином ми розглядаємо гру, як ситуативно-варіантну вправу, де створюється можливість для багаторазового повторення мовного образу в умовах, максимально наближених до реального мовного спілкування з властивими йому ознаками: емоційністю, спонтанністю, цілеспрямованістю мовного впливу. У зв'язку з цим і виникла необхідність у

проектуванні навчально– рольових ігор, які стимулюють до різноманітних міжособистісних взаємодій усіх суб'єктів навчального процесу, та які є засобом формування професійної комунікативної компетенції. Цим і пояснюється актуальність вибору даної теми. Саме у грі засвоюються громадські функції, норми поведінки. Гра вчить, змінює, виховує, або, як говорив Л.С. Виготський, веде за собою розвиток.

К.Д. Ушинський, автор теорії духовного розвитку дитини у грі, уперше висунув ідею про використання гри в загальній системі виховання, у справі підготовки дитини через гру до трудової діяльності. Він стверджував, що у грі об'єднуються одночасне прагнення, відчуття і уявлення [3, с. 216].

Як відзначає Ядешко В.І. - У творчих іграх відбувається важливий і складний процес освоєння знань, який мобілізує розумові здібності дитини, його увагу, пам'ять. Розігруючи ролі, зображуючи ті чи інші події, діти розмірковують над ними, встановлюють зв'язок між різними явищами. Вони вчаться самостійно вирішувати ігрові завдання, знаходити кращий спосіб здійснення задуманого, користуватися своїми знаннями, висловлювати їх словом. [6]

Сюжетно-рольова гра «У магазині» («In the shop»)

Хід гри:

Діти розбиваються на роль продавця і покупця. Продавець розкладає продукти і зустрічає покупців.

Продавець:- What would you like?

Покупець: -I'd like.....

Продавець:-Here you are.

Покупець: -Thank you.

Діти грають доти, поки всі діти не побувають в ролі покупця. Потім діти можуть помінятися роллю.

Вивчення англійської мови є важливим процесом. Одним з основних стимулів до навчання є гра. Рольові ігри на уроках англійської мови є найбільш інформативними й результативними методами навчання з погляду сприйняття. У процесі гри дитина долає свою скучність і тривожність. Використання різних ігор на уроці англійської допомагає опанувати нею у цікавій формі, розвинути пам'ять, увагу, кмітливість, підтримувати інтерес до англійської мови як такої.

Включаючись у рольові ігри на уроках англійської мови, учні представляють себе в ролі когось іншого в конкретній ситуації, поведуться належним чином згідно із правилами цієї гри. Соціальні (лікар, продавець), міжособистісні (друзі, однокласники), психологічні (нейтральні, позитивні, негативні персонажі) ролі, які виконують діти, сприяють тому, що вони вчаться спілкуватися й обговорювати питання, розуміти й оцінювати почуття інших людей, вирішувати проблеми. Кінцевою метою будь-якої рольової гри на уроках англійської мови є одержання нових знань і відпрацьовування їх до навичок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексина Е.В. Учебные игры на уроках английского языка//ИЯШ. - 1987. - №4. - С. 66-68
2. Виготський Л.С. Педагогічна психологія // М.: Педагогіка,1991. - С.232
3. Колесникова О.А. Ролевые игры в обучении иностранным языкам // ИЯШ. - №4, 1989. - С. 14-16.
4. Ливингстоун К. Ролевые игры в обучении иностранным языкам / К. Ливингстоун - М.: Высшая школа, 1988. - 169 с.
5. Лившиц О.Л. Ролевая игра на уроках английского языка в 8 классе // ИЯШ. - 1987. - №5. - С. 87-89
6. Мильруд Р.П. Организация ролевой игры на уроке // ИЯШ. - 1987. - № 3
7. Носаченко І. Системний підхід до використання рольових ігор у навчанні // Неперервна професійна освіта: Теорія і практика.-2002.-№2.-С.108